

Meslek Örgütlerinden "Özgür ve Demokratik Bir Türkiye Yolunda Yeni Anayasa" Kampanyası

"Özgür ve Demokratik Bir Türkiye Yolunda YENİ ANAYASA" ismi ile TMMOB, DİSK, KESK, TTB, TÜRMOB, T. DIŞ HEKİMLERİ BİRLİĞİ ve T. ECZACILARI BİRLİĞİ tarafından başlatılan kampanyayı 12 Eylül 2007 tarihinde düzenlenen bir basın toplantısıyla duyurdu. Meslek örgütlerinin öncülüğünde başlatılan; diğer demokratik kitle örgütleri ve uzmanların katılımına açık olan anayasa hareketinin amacının, evrensel ilkelere uygun, herhangi bir kişi, kurum ya da değere kutsallık atfetmeyen, Türkiye coğrafyasının birikimi ve mozaiğiyle barışık, demokratik, sosyal tüm kurallarının temelini "insanın onuru" ve "hukukun egemenliği"ne dayandıran bir anayasanın kazanılmasına katkıda bulunmak biçiminde olduğu açıklandı.

Gazeteciler Cemiyeti Konferans Salonu'nda yapılan basın toplantısında, YENİ ANAYASA konusunda meslek örgütlerinin temsilcileri yaptıkları konuşmalarla kendi örgütlerinin anayasa üzerine beklentilerini kamuoyuyla paylaştılar. Anayasa'nın yapılış şekli ve çalışanlar açısından TMMOB'nin görüşlerini dile getiren Yönetim Kurulu II. Başkanı Elektrik Mühendisi Hüseyin Yeşil konuşmasında; "**Bir anayasanın ne şekilde yapıldığı onun sivil mi askeri mi olduğunu göstermez. Anayasanın yapılış**

zihniyetidir önemli olan. 1982 Anayasası toplumun ne istediğini hiç merak etmeyen, onu teba olarak gören zihniyetin ürünüdür ve şu anda da var olan anayasa değişikliği tartışmalarının farklı bir zihniyetle yürütüldüğü söylenemez. Bugün anayasa değişikliği tartışmaları, rejim tartışmaları içerisine sıkıştırılmaya çalışılmaktadır. 1982 Cunta Anayasası kaldırılmalıdır. Katılımcı bir anlayışla yeni bir Anayasa hazırlanmalıdır. Buna bağlı olarak yasalardaki antidemokratik hükümler ayıklanmalı, demokratik-leşmeye katkı sağlayacak yeni yasalar çıkarılmalı, uygulamalar da bu anlayışla koşut hale getirilmelidir. Bu çerçevede;

1. Anayasa'da düşünce özgürlüğünü sınırlayan değil, geliştiren bir yaklaşım egemen olmalıdır.

2. Örgütlenme özgürlüğünün önündeki tüm engeller kaldırılmalıdır.

3. Yargı bağımsızlığını zedeleyici hükümler Anayasa'da yer almamalıdır.

4. Anayasa'da katılımcılığa önem veren, halkın özgür iradesini yansıtan adaletli bir seçim sistemini getirecek düzenlemeler yer almalıdır.

5. Geçici 15'inci madde kaldırılmalı ve darbecilerin yargılanması sağlanmalıdır.

**ÖZGÜR-DEMOKRATİK
BİR TÜRKİYE YOLUNDA
YENİ ANAYASA!**

6. Anayasa her bireyin sağlık ve eğitim hizmetlerinden herhangi bir ayrımcılığa maruz kalmadan eşit ve ücretsiz olarak yararlanmasını sağlayıcı hükümler içermelidir.

7. Anayasa'da neoliberal politikaların uygulanmasını, özelleştirmelerin uygulanmasını engelleyici hükümler yer almalıdır.

Bugün emek ve demokrasi güçlerinin, bu anayasa tartışmasındaki pozisyonu, özgürlüklerle ilgili önerilerini, olmazsa olmazlarını ortaya koymak; eşit, özgür ve demokratik bir ülke umudunu ileriye taşımaya çalışmaktır. İşte biz de yani emek ve meslek örgütleri olarak bunu yapmaya çalışıyoruz" dedi.

Örgüt temsilcilerinin konuşmalarının ardından "Özgür ve Demokratik Bir Türkiye Yolunda Yeni

Anayasa" kampanyası uzmanlar kurulu üyesi hukukçulardan Anayasa Hukuku uzmanı Prof. Dr. İbrahim Kaboğlu, hazırladıkları yeni Anayasa çalışmasına ilişkin yaptığı sunumda; sivil toplum ile siyasi toplum arasında bağ kuran sivil toplum kurum ve kuruluşlarının kendileri için son derece önemli olduğunu konunun uzmanlarından oluşan ve şu an için 10 akademisyenin katıldığı bir heyet olarak yeni anayasa konusunda çalışmalar yaptıklarını söyledi. "Dünden bugüne Türkiye'nin siyasi Anayasal gün-demi", "Anayasal arayışların anlamı", "Nasıl bir Anayasa yapılmalıdır?" ve "Bunlar mümkün mü, acaba ne kadar mümkün?" sorularına cevap vermeye çalıştıklarını ifade eden Kaboğlu, 1982 Anayasasının kendisinden önceki 4 anayasadan farklarına değindi. "İlk dört anayasanın amacı kendisinden öncekini aşmaktır. Oysa 82 Anayasası yaşanmış olan olaylara tepki anlayışı ile hazırlanmıştır. İkinci özelliği ise yürürlüğe girmesinin üzerinden 5 yıl sonra değişikliğe uğramasıdır. 25 yıl içerisinde de toplam 14 kez değiştirilmiştir. 82 Anayasası bu özellikleriyle en sorunlu Anayasa olma özelliğini taşımaktadır" diye konuştu. Yeni Anayasa tartışmaları sırasında gözden kaçırılan noktalar olduğunu öncelikle, Anayasa'ya bağlı olmaksızın hayata geçirilebilecek değişiklikler olduğuna işaret eden Kaboğlu örnek olarak yurtdışında yaşayan vatandaşların oy verme hakkı, siyasi parti yasası ve seçimlerde yüzde 10 barajını gösterdi. "Anayasa fetişizmi yapılmaya başlandı" Sanki bütün sorunlar 82 anayasasından oluşmuş gibi bir hava estiriliyor. Oysa düşünce özgürlüğünü kısıtlayan

301. madde Anayasa'dan değil, yasama ve yürütmeden kaynaklı bir sorun." Sivil anayasanın sivillerle yapılması gerektiğine işaret eden Kaboğlu, askerlerin karar mekanizmalarına dahil edilmemesinin yeterli olmadığını, hükümetin de siyasi olduğunu belirtti, sivil toplum örgütlerinin katılması gerektiğini anlattı. Kaboğlu, anayasanın yenilenmesi için iki yol izlenmesi gerektiğini vurguladı:

- Kurucu meclis kurulabilir. Meclis tarafından hazırlanan bir yasayla kısmen halk, kısmen sivil toplum kuruluşlarını içeren 150 kişilik bir Meclis hazırlanır. Hazırlanan örnek halka sunulur.

- Mevcut Anayasa'da düzenlenmeye gidilir. Bunu yapabilmek için Anayasa'da değişiklik yapabilmeyi öngören 175. maddeyle yetinilmez. Daha kapsamlı bir çalışma hazırlanır.

Anayasanın "kısa ve özlü" olması gerektiği talebininse geçersiz olduğunu sözlerine ekleyen Kaboğlu, "Anayasalar artık sosyal hakları, kültürel hakları kapsadığı için kısa ve özlü olamaz. Kısa ve özlü Anayasa dönemi yirminci yüzyılın birinci yarısında bitmiştir" dedi.

Toplumsal gelişimin itici gücü olarak anayasalar, aynı zamanda İnsanoğlunun kaydettiği gelişme ve yeni gereksinimlerden etkilenmeye açık olan metinler olduğunu vurgulayan Kaboğlu; "Anayasa'nın öncelikle hak ve özgürlükleri güvence altına almalıdır. Yeni Anayasa, insan haklarını sadece devlete karşı koruyucu kuralları değil, ilerletici kuralları da yansıtmalıdır" dedi.

Devlet organlarının yapılanmasında ise; erkler ayrılığının

vazgeçilmez çerçeve olduğunu, bu bakımdan, Türkiye'nin tercihi parlamenter rejim doğrultusunda olduğuna göre, yasama-yürütme arasında işbirliği ilkelerinin geçerli olduğu, ancak yargı erkinin mutlaka ilk ikisinden ayrı ve bağımsız bir şekilde yapılanması ve işlemesi gerektiği ka-bul edilmelidir görüşünde olduğunu belirtti.

Anayasa tartışmaları ile ilişkin olarak sunumun "Sonuç: Ne kadar mümkün?" alt başlıklı son bölümünde ise gerçekten yeni bir anayasa istiyorsak, girişim "sivil"den yani toplumdan kaynaklanmalıdır.

Başta sivil toplum örgütleri, meslek kuruluşları, demokratik kitle örgütleri olmak üzere, uzmanlar ve duyarlı yurttaşlar anayasa platformları veya koalisyonları oluşturmalıdır. Böyle sahipleniş, Türkiye siyasi yaşamında geçerli olan anayasa algılamasını değiştireceği gibi, ortaya çıkacak "toplumsal sözleşme" özelliğini de kazandıracaktır. Anayasa, katılım ve sahiplenme ölçüsünde "ortak kimlik" niteliğine bürünebilir. Aceleyle getirmeden, serinkanlı bir şekilde görüşüp tartışarak ortaklaşa oluşturulacak bir Anayasa, uzun erimli ve uygulamada etkili bir "birlikte yaşam paketi" niteliğini kazanabilir. Unutmamalı ki, tüm bu söylenenler, anayasal dönüşümle ilgilidir; zihniyetlerin dönüşüme uğraması ise, ancak bir evrim sürecinde mümkün olabilir denilmiştir.